

راهکارهای ترویج فرهنگ ازدواج

مبتهی بر اسلام

محققین:

معصومه پیر حسینلو

لیلا ذبیحی

شعله راکعی

استاد راهنما:

سیده کبری قاسمی

بهمن ماه ۹۳

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

چکیده

مقاله حاضر درباره «راهکارهای ترویج فرهنگ ازدواج از دیدگاه اسلام» می‌باشد. ازدواج یک سنت دیرینه اجتماعی است که از زمان‌های بسیار قدیم بلکه از آغاز زندگی بشر مرسوم بوده است. ازدواج برای انسانها یک نیاز طبیعی است که از آفرینش ویژه آنها سرچشمه می‌گیرد. چنانکه انسان به آب و غذا نیاز دارد، در سنین مخصوصی به ازدواج نیاز پیدا می‌کند. با توجه به تصورات و باورهای نادرستی که در سطح جامعه در میان مردم در زمینه ازدواج بوجود آمده است موجب ترویج فرهنگ غلط ازدواج و بالا رفتن سن ازدواج شده است.

مقاله حاضر در دو بخش خانواده و جامعه تنظیم شده است. این پژوهش به استناد به آیات و روایات و کتب جامعه‌شناسی به ترویج فرهنگ ازدواج از دیدگاه اسلام به روش توصیفی - تحلیلی پرداخته است و راهکارهایی را در این زمینه بصورت اجمال بیان نموده است و با استفاده از روش کتابخانه‌ای به جمع‌آوری مطالب روی آورده است.

واژگان کلیدی

فرهنگ، آرامش، تاهل، روزی، حجاب، ساده زیستی، تولید نسل، حمایت، تسهیل ازدواج،

قناعت.

مقدمه

ازدواج یکی از ضروری‌ترین نیازهای آدمی است که دین مقدس اسلام به آن اهمیت فراوانی داده است و آن را از بهترین سنتهای دینی شمرده که مایه برکات بی‌شماری می‌شود تشویق اسلام به ازدواج خصوصاً در سنین جوانی و کراهت از تجرد در سخنان معصومین بیان شده است.

امر ازدواج برای تامین نیرومندترین غریزه‌ی انسانی مقدر شده است باتأمین به موقع این نیاز انسان می‌تواند به تکامل واقعی و آرامش روحی و روانی دست یابد. به همین دلیل است که ازدواج نزد خدای متعال دارای جایگاه ویژه‌ای می‌باشد پس باید با راهکارهای مناسب جوانان را بر این امر مقدس ترغیب و تشویق نمود تا امر ازدواج به موقع تحقق پیدا کند و باعث بروز مشکلات فردی و اجتماعی نشود.

اهمیت ازدواج از نظر اسلام

اسلام برای ازدواج و تشکیل خانواده ارزش و اهمیت بسیار قائل شده و با مطالعه آیات مربوط به ازدواج و روایات وارد شده در این زمینه می‌توان به اهمیت آن پی برد.

پیامبر گرامی اسلام می‌فرماید:

«مَا بُنِيَ بِنَاءٌ فِي الْإِسْلَامِ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنَ التَّزْوِيجِ؛ هَيْجَ خَانَةٍ وَبَنِيٍّ فِي بَيْتٍ خَلَقَ اللَّهُ فِيهِ الْإِنْسَانَ»

همه این تأکیدات و سفارش‌ها برای این است که ازدواج یک واقعیت طبیعی و فطری انسان است. هر انسانی اگر همه نیازمندی‌های خود را برطرف کرده باشد ولی ازدواج نکرده باشد بدون تردید احساس کمبود خواهد کرد. تجربه نشان می‌دهد افرادی که ازدواج ننموده‌اند، دچار اعصاب و ناتوانی و پژمردگی می‌شود. در پرتو ازدواج سکوت و آرامش و تعادل واقعی روحی بدست می‌آید.^۱

خداوند در قرآن کریم می‌فرماید:

«وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا لِتَسْكُنُوا إِلَيْهَا وَجَعَلَ بَيْنَكُمْ مَوَدَّةً وَرَحْمَةً إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ»^۲

از نشانه‌های خدا این است که از جنس خودتان برای شما زنان و همسرانی را آفرید تا در کنار آنان به

سکون و آرامش درآید و بین شما رحمت و صمیمیت قرار داد. بدورستی در این کار نشانه‌هایی است برای افرادی که

اهل فکر و اندیشه هستند.»

۱. محمدبن حسن، حر عاملی، وسائل الشیعه، ج ۲۰، قم: موسسه آل بیت علیهم السلام، ۱۴۰۹ ق، ص ۱۴.

۲. مجید، رشیدپور، مراحل ازدواج در اسلام، تهران، انتشارات انجمن اولیاء و مربیان، ۱۳۸۱، ص ۱۹.

شغل‌ها و ادارات وارگان‌ها و به کارمندان و کارگران متاهل تسهیلات و امکانات و مزایائی بدهند که به غیر متاهل‌ها نمی‌دهند. مثلاً از زمین و وام و مزایایی دیگری بهره‌مند شوند که در بهبود وضع اقتصادی‌شان موثر باشد.

سعی شود در بازارکار بیش‌تر از مردان با حقوق و مزایائی مکفی استفاده گردد تا از زنان که نیروی کار ارزان هستند.^۱

۵-۱- وام‌های ازدواج

باید صندوق‌های قرض الحسنه مخصوص ازدواج و وامهای بانکی برای این امر مهم در همه جا تاسیس شود. اما خود جوانان و اهالی هر محله می‌توانند چنین کاری را انجام دهند. مسجدها و پایگاههای بسیج جای مناسب برای این کار است.

- آسان سازی دیافت وام ازدواج و رفع موانع آن خصوصاً در زمینه ضامن و وثیقه ضمانتی.^۲

۶-۱- ایجاد تسهیلات در دوران تحصیل

برخی تصور می‌کنند ازدواج با ادامه تحصیلات سازگار نیست و چون ادامه تحصیلات ضرورت دارد پس باید ازدواج به موقع انجام نگیرد و تا پایان دوره تحصیلات تاخیر یبفتند.^۳

راه حل اصلی در این مورد ایجاد جایگاه قانونی برای ازدواج در ضمن تحصیل است در

۱. علی اکبر، مظاهری، جوانان و انتخاب همسر، قم: دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم، ۱۳۷۴، ص ۱۰۹.

۲. همان، ص ۹۱.

۳. همان، ص ۴۰.

این صورت کلیه ملزومات ازدواج در این دوران در قانون پیش‌بینی خواهد شد و در نتیجه

ازدواج و تشکیل زندگی در دوران تحصیل به راحتی ممکن خواهد شد.

اجرای قانون مصوب در مورد عدم اخراج دختران ازدواج کرده از مدارس

اولویت دادن به متاهلان در پذیرش برای تحصیلات عالی.

امتیاز دادن به دانشجویان متاهل از قبیل:

مرخصی ازدواج - پرداخت کمک هزینه توسط دانشگاه و باز پرداخت در طول دوران

اشتغال - امکان انتقال دانشجو به دانشگاه نزدیک محل سکونت بدلیل ازدواج. کم کردن هزینه

تحصیل برای متاهلین، ایجاد و تخصیص خوابگاههای متاهلی، تامین اشتغال متاهلین در هنگام

تحصیل.^۱

۲-۱ - حمایت‌های مالی از ناشران

دولت می‌تواند بتا حمایت‌های مالی از ناشران کتابهای با موضوع آثار مثبت ازدواج با

قیمت‌های مناسب در اختیار و دسترس مردم قرار دهد.^۲

۱. معاونت تبلیغ و آموزش‌های کاربردی حوزه، ص ۴۰.

۲. هاجر، یار محمدی، «ضرورت‌های ازدواج از منظر اسلام»، حوزه علمیه امام خمینی (ره)، ۱۳۸۹، ص ۱۲.

نتیجه

اسلام یگانه آیینی است که برای تمام غرایز انسانی راهکارهایی در نظر گرفته است. از جمله‌ی این غرایز شهوت می‌باشد که بوسیله ازدواج تأمین می‌شود. برای تزویج فرهنگ ازدواج در میان قشر جوان جامعه راهکارهایی در زمینه اقتصادی همچون ساده زیستی، داشتن قناعت در زندگی، کم کردن تجملات و تشریفات در امر ازدواج توصیه می‌شود و همچنین در زمینه فرهنگی با بالا بردن سطح آگاهی خانواده‌ها، فرهنگ ازدواج در خلال و فرهنگ گسترش حجاب و در زمینه اجتماعی حمایت‌های همه جانبه دولتمردان می‌تواند زمینه‌ی مناسبی برای تزویج ازدواج فراهم کنند و مشکلات اصلی و اساسی جوانان از جمله مسکن و شغل و ... در رابطه با ازدواج را حل کنند و سبب گرایش جوانان به ازدواج آسان را فراهم سازند.

فهرست منابع

* قرآن

* نهج البلاغه

۱. ابن اشعث، محمد بن محمد، الجفریات، تهران: مکتبه النینوی الحدیثه، بی تا.
۲. ابن شعبه، حسن بن علی، پرویز، اتابکی، رهاورد غرب، ترجمه: تحف العقول، ج ۱، تهران: فروزان روزه، ۱۳۷۶.
۳. امینی، ابرهیم، انتخاب همسر، قم: سازمان تبلیغات، ۱۳۷۴.
۴. ابن بابویه، محمد بن علی، من لا یحضره الفقیه، ترجمه: علی اکبر غفاری، چاپ دوم، ج ۵، تهران، نشر صدوق، ۱۳۶۷.
۵. ابن حیون، نعمان بن محمد، مغربی، دعائم الاسلام، ج ۲، قم: موسسه آل بیت علیه السلام، ۱۳۸۵ق.
۶. بروجردی، حسین، جامع الاحادیث الشیعیه، ج ۲۶، تهران: انتشارات فرهنگ سبز، ۱۳۸۶.
۷. پاینده، ابوالقاسم، نهج الفصاحه، تهران: دنیای دانش، ۱۳۸۲.
۸. پسندیده، عباس، رضایت از زندگی، قم: دارالحدیث، ۱۳۸۶.
۹. سید عبدالله، جزائری، «عوامل افزایش سن ازدواج و راهبردهای کاهش آن، بی تا، مشهد: میکرو فیلم آستان قدس رضوی.
۱۰. حر عاملی، محمد بن حسن، وسائل الشیعیه، ج ۲۰، قم: موسسه آل بیت علیهم السلام، ۱۴۰۹ق.
۱۱. دیلمی، حسن بن محمد، سید عبدالحسین، رضایی، ارشادالقلوب، ترجمه: رضایی، ج ۱، تهران: اسلامی، ۱۳۷۷.
۱۲. رشیدپور، مجید، مراحل ازدواج در اسلام، تهران، انتشارات انجمن اولیاء و مربیان، ۱۳۸۱.

۱۳. طبرسی، حسن بن فضل، مکارم الاخلاق، مترجم: ابراهیم میرباقری، چاپ دوم، ج ۲، تهران: فرهانی، ۱۳۶۵ ش.
۱۴. طوسی، محمد بن حسن، الامالی (للطوسی)، قم، دارالثقافه، ۱۴۱۴.
۱۵. کلینی، محمد بن یعقوب بن اسحاق، کافی، ج ۱۰، قم: دارالحديث.
۱۶. کریمی، مریم، «پیامدهای آسان ازدواج» حوزه علمیه الزهراى سلام الله عليها.
۱۷. کریمیان، فاطمه، راهکارهای ازدواج آسان، حوزه علمیه امام خمینی (ره)، ۱۳۸۹.
۱۸. مکارم شیرازی، ناصر، شیوه همسر داری در خانواده نمونه، چاپ سوم، مشهد: انجمن محبان الفاطمه، ۱۳۷۱، ص ۴۴.
- ۱۹- مظاهری، علی اکبر، جوانان و انتخاب همسر، قم: دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم، ۱۳۷۴.
۲۰. نحوی، سیف الله، نقش خانواده در پیشگیری از انحرافات، بی جا، نورالسجاده، ۱۳۸۸.
۲۱. نجفی یزدی، محمد، ازدواج و روابط زن و مرد، چاپ دوم، بی جا: دفتر انتشارات اسلامی، ۱۳۷۴.
۲۲. مفیده المقنعه، محمد بن محمد، قم: کنگره جهانی هزار شیخ مفید، ۱۴۱۳ ق.
۲۳. مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی، بحار الانوار، ج ۱۰، بیروت: دارالاحیاء التراث العربی، ۱۴۰۳ ق.
۲۴. معاونت تبلیغ و آموزشهای کاربردی حوزه علمیه قم، همایش ازدواج، چاپ دوم، قم: مرکز مدیریت حوزه علمیه قم، ۱۳۸۸.
۲۵. یار محمدی، هاجر، «ضرورت های ازدواج از منظر اسلام»، حوزه علمیه امام خمینی (ره)، ۱۳۸۹.